

Opinnäytetyö (AMK)

Auto- ja kuljetustekniikka

Autotekniikka

2014

Jonna Koutuaniemi

TURUN TALOUSALUEEN KATSASTUSPALVELUIDEN HINNOITTELUSELVITYS

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Auto- ja kuljetustekniikka | Autotekniikka

Toukokuu 2014 | 37 sivua, 3 liitesivua

Ohjaaja: Reijo Asp

Jonna Koutuaniemi

TURUN TALOUSALUEEN KATSASTUSPALVELUIDEN HINNOITTELUSELVITYS

Katsastustoimintojen hinnoittelulle ei ole määritelty laissa minkäänlaisia ohjehintoja, mikä takaa katsastustoimijoille vapaat hinnoittelukriteerit. Katsastusalan kilpailun kiristyminen ja heinäkuussa voimaan tuleva katsastuslain uudistus ovat perusteena kehittää ja ajanmukaistaa katsastuspalveluiden hinnoittelua. Perinteisesti hinnoittelu on ollut varsin yhdenmukaista eri toimijoiden kesken.

Tässä insinööriyössä selvitetään katsastushintojen ja -markkinatilanteen kehitystä vuoden 1994 kilpailun vapautumisen jälkeen sekä paikallista hintatasoa. Tutkimuksessa vertaillaan yleisimmin käytettyjä hinnoittelustrategioita. Tutkimuksen aluksi kerättiin tiedot alueella toimivista katsastusyryksistä. Hintatietoja koottiin eri toimijoiden kotisivuilta ja sähköpostikyselyillä sekä tarkennettiin haastattelemalla vastuuhenkilöiltä.

Kerättyjen materiaalien perusteella kevyen kaluston määräaikaikatsastuksien hinnat ovat muotoutuneet selkeiksi kilpailukeinoiksi. Raskaan kaluston määräaikaikatsastuksien hinnat on eriytetty, ja ne ovat usein vaikeasti saatavilla. Rekisteröintikatsastuksien hinnoissa on suuria eroja toimijakohtaisesti, ja ne on muotoiltu kelvottomiksi yleiseen vertailuun. Hinnoittelun uudistaminen on perusteltua, sillä uusien ajoneuvojen rakenteet ja varusteet ovat lisäämässä katsastajan tehtäviä ja pidentävät näin määräaikaikatsastuksen kestoa. Kannattavan katsastustoiminnan kustannustaso ja etenkin erikoisempien katsastustoimenpiteiden hinnat tuskin laskevat nykyisestä.

ASIASANAT:

Katsastus, katsastushinnat, katsastustoimilupalaki, määräaikaikatsastus, jälkitarkastus, päästömittaus, ajoneuvoluokat, katsastustoimipaikka

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Automotive Engineering

April 2014 | 37 pages, 3 appendices

Instructor: Reijo Asp

Jonna Koutuaniemi

THE PRICING STRATEGIES OF INSPECTION FOR VEHICLES IN TURKU REGION

The purpose of this thesis was survey the prices of inspection for vehicles in Turku region after the liberation of competition in inspection rates. The goal of this thesis was to determine inspection rates and update the prices in Turku region.

A lot of information from local inspection stations was needed from Trafi. Many inquiries and interviews were conducted with persons responsible for their own stations. Also the new license law was studied. In addition to prices the development of inspection rates and marketing changes after the second half of the 1990s were studied.

On the basis of all gathered information the inspection rates for light vehicles have become very clearly a way to compete. Inspection rates for heavy vehicles are separated and they are not easily available. Inspection rates in registration vary very much between different stations in the region. Inspection rates are also very difficult to compare with each other. The pricing tactics are not profitable because the structures and equipment of new vehicles complicate the inspection work as it currently takes more time.

KEYWORDS:

Inspection, inspection rates, the law of inspection, reinspection, registration inspection, emission measurement, vehicle inspection station

SISÄLTÖ

KÄYTETYT LYHENTEET JA TERMIT	6
1 JOHDANTO	8
2 MÄÄRÄAIKAISKATSASTUKSIEN HINNAT JA KILPAILU	9
2.1 Hintojen kehitys valtakunnallisesti	10
2.2 Kilpailun kehitys valtakunnallisesti	13
3 MÄÄRÄAIKAISKATSASTUKSIEN HINNOITTELUPOLITIikka	14
3.1 Kevyen kaluston määräaikaishastukset	14
3.2 Raskaan kaluston määräaikaishastukset	16
3.3 Päästömittauksista aiheutuvat kustannukset	17
3.4 Jälkitarkastukset	18
4 TURUN TALOUSALUEEN KATSASTUSPALVELUIDEN HINNOITTELU	19
4.1 Kevyen kaluston määräaikaishastukset	20
4.2 Raskaan kaluston määräaikaishastukset	23
4.3 Muutoskatsastukset	25
4.4 Rekisteröinti, -katsastus ja yksittäishyväksyntä	26
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	29
6 PÄÄTELMÄT	33
LÄHTEET	35

LIITTEET

Liite 1. Määräaikaishastuksien hylkäysprosentit 2008-2012 (Muokattu lähteestä http://www.trafi.fi/palvelut/tilastot/tieliikenne/katsastus).	38
Liite 2. Turun alueen katsastusasemien hintavertailu 18.3.2014.	39
Liite 3. Liikennekäytössä olevien ajoneuvojen ajoneuvokannat 31.12.2013. Muokattu alkuperäisestä lähteestä (http://www.trafi.fi/palvelut/tilastot/tieliikenne/ajoneuvokanta/ajoneuvokantatilastot_ajoneuvolajeittain/liikennekaytossa_olevat_ajoneuvot_2013)	40

KUVIOT

Kuvio 1. Keskimääräinen katsastuspalvelun hinta euroissa (TalentPublicHaus Oy 2007, 6).	11
Kuvio 2. Turun talousalueen katsastusasemien hinnat 18.3.2014.....	22

TAULUKOT

Taulukko 1. Katsastussuoritteiden keskimäärin maksetut nimellishinnat Suomessa 2008–2011 (muokattu lähteestä: tutkimus autokatsastusalan markkinoiden kehityksestä ja kilpailusta, 2012, 37).....	12
Taulukko 2. Turun talousalueen toimipaikkojen määräaikaiskatsastuksien hinnat 18.3.2014 (kevyt kalusto).....	21
Taulukko 3. Turun talousalueen toimipaikkojen määräaikaiskatsastuksien hinnat 18.3.2014 (raskas kalusto).....	24
Taulukko 4. Muutoskatsastuksien hinnat Turun talousalueella 18.3.2014.	26
Taulukko 5. Rekisteröintikatsastuksien hinnat Turun talousalueella 18.3.2014.	28

KÄYTETYT LYHENTEET JA TERMIT

Ajoneuvoluokat M,N	M-luokalla tarkoitetaan matkustajien kuljetukseen suunniteltua ajoneuvoa esim. henkilö- tai linja-autot. N-luokka merkitsee pääsääntöisesti tavarankuljetusta, paketti- ja kuorma-autot. Kirjainten yhteydessä oleva numero kuvaa kokoluokkaa, esim. M ₁ on henkilöauto ja M ₂ /M ₃ linja-autoja, samoin N ₁ on pakettiauto ja N ₂ /N ₃ kuorma-autoja. Istuimien lukumäärä ja ajoneuvon kokonaisuudessa vaikuttavat eri alaluokituksiin.
Ajoneuvoluokat O,L	Perävaunut kuuluvat O-luokkiin (O ₁ -luokka <750 kg ja O ₂ -luokka 750 > 3500 kg sekä raskaan kaluston O ₃ -O ₄ -luokat >3500 kg). L:n alaluokissa ovat erilaiset mopot, moottoripyörät ja ”mönkijät”, kuten kevyt nelipyörä (L6e).
ATJ	Liikenteen turvallisuusviraston ylläpitämä ajoneuvotietojärjestelmä.
ETA	Euroopan talousalue, muodostuu 30:stä jäsenmaasta: Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Islanti, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Latvia, Liechtenstein, Liettua, Luxemburg, Malta, Norja, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari, Viro.

EU	Euroopan unioni, muodostuu 28:sta jäsenmaasta: Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari, Viro.
Mak, Mk, Rek, jt	Yleisimmistä katsastustoimenpiteistä käytettävät lyhenteet, määräaikaikatsastus, muutokatsastus, rekisteröintikatsastus ja jälkitarkastus.
OBD	On-Board Diagnostics (ajoneuvon sisäinen valvontajärjestelmä).
Trafi	Liikenteen turvallisuusvirasto, entinen Ajoneuvohallintokeskus (AKE).

1 JOHDANTO

Katsastustoiminta on uuden murroksen keskellä, sillä pitkään valmisteltu toimilupalaki tulee voimaan 1.7.2014. Tällä tutkimuksella kartoitetaan Turun talousalueen (Kaarina, Lieto, Naantali, Raisio, Turku) katsastustoimijoiden hintatietoja. Tavoitteena on selvittää paikallisia hinnoittelustrategioita ja vertailla asema-kohtaisia hintoja.

Katsastusalan kilpailun kiristyminen ja heinäkuussa voimaan tuleva katsastuslain uudistus ovat perusteena kehittää ja ajanmukaistaa katsastuspalveluiden hinnoittelua. Työn toimeksiantajan Turun ammattikorkeakoulun autokatsastuksen tähänastiset hintatiedot eivät sisälly tähän tutkimukseen.

Lähtökohtana tulee kartoittaa paikalliset toimijat ja katsastustoimipaikat. Selvityksen pohjana on käytetty Trafín tilastoja. Seuraavaksi tulee tarkastella eri katsastustoimenpiteiden hintoja kevyen ja raskaan kaluston puolella, käyttäen apuna toimijoiden omia ja www.katsastushinnat.fi -internetsivustoa. Aineiston kerääminen vaatii kohdennettuja sähköpostikyselyjä sekä lisäksi asemien vastuhenkilöiden haastatteluja.

Ensimmäinen katsastuksen toimilupalaki 1371/1993 (10 §), kielsi eriarvoisen katsastushinnoittelun ajoneuvon merkistä, mallista, käyttöönottoajankohdasta ja muista vastaavista seikoista riippumatta. Nykyään lainsäädäntö ei ota kantaa katsastuksien hinnoitteluun, vaan ainoastaan katsastuksen suorittamiseen. Pohdinnoissa esitetyt ehdotukset on selvitetty niin, ettei niille ole lain puitteissa esteitä (Tapio Jaakkola, Turun ammattikorkeakoulun Lehtori, haastattelu 3.3.2014). Käytännössä eriarvoinen hinnoittelu on mahdollista. Eriarvoista hinnoittelua ei käytetä ainakaan Turun alueella. Määräaikaikatsastuksien hinnoittelu on ollut samankaltainen vuodesta 2001, jolloin OBD-mittaus bensiiinautoille tuli pakolliseksi. Hintojen uudistuksia on tapahtunut vähäisin määrin lähinnä pakettihinnoittelun merkeissä. Olennainen kysymys tällä hetkellä on, onko katsastustoimenpiteet hinnoiteltu oikein.

2 MÄÄRÄAIKAISKATSASTUKSIEN HINNAT JA KILPAILU

Vuoden 1993 toimilupalain nojalla Suomen valtio menetti monopoliasemansa katsastus- ja rekisteröintitehtäviin. Toimilupalaki mahdollisti vuonna 1994 katsastuksien ja rekisteröintitehtävien vapaan kilpailun. Vuosi 1994 oli siirtymäaikaa, jolloin rajoitettiin toimilupien myöntämistä. Rajoituksena oli, että vain sellaiset kunnat saivat toimilupia, joissa matka lähimpään Valtion liikelaitokseen Autorekisterikeskuksen vakinaiseen toimipaikkaan oli vähintään 30 kilometriä. Tämä rajoitus poistui kuitenkin vuonna 1995, mikä mahdollisti sen, että toimilupa voitiin myöntää kaikille paikkakunnille. (Saari ym. 2012; TalentPublicHaus Oy 2007.)

Autorekisterikeskus yhtiöitettiin vuoden 1996 alussa valtion kokonaan omistamaksi Suomen Autokatsastus Oy:ksi. Vuonna 2003 valtio myi kuitenkin omistuksensa yksityiselle yrittäjälle ja tilalle syntyi A-Katsastus Oy. Ensimmäisten joukossa alalle tuli K1 Katsastajat Oy, mikä näkyy tänä päivänäkin alan markkinatilanteessa siinä määrin, että A-Katsastus Oy ja K1 Katsastajat Oy pitävät markkinatilanteen hallussaan. Markkinoiden johtoasemassa olevat toimijat säätelevät lähtökohtaisesti alueelliset hintatasot. Katsastustoiminnan vapauttamisen tarkoituksena oli parantaa katsastuksien saatavuutta, palveluntasoa ja halventaa hintoja, mikä näyttää myös onnistuneen. (Saari ym. 2012; TalentPublicHaus Oy 2007.)

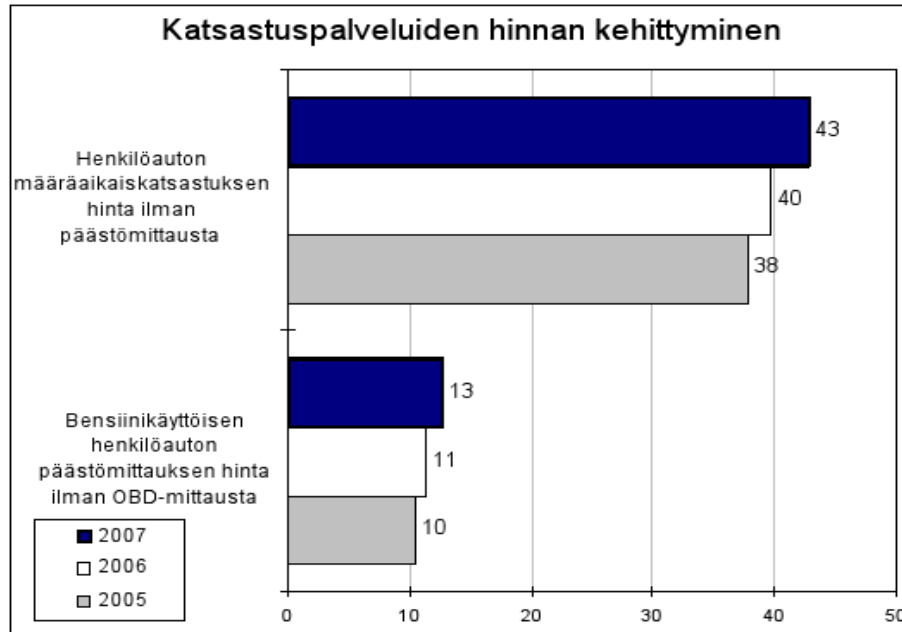
Eduskunta hyväksyi uuden ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain 957/2013, joka tulee voimaan 1.7.2014. Lain myötä toimilupa voidaan myöntää erikseen kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen katsastuksiin. Ajoneuvojen määräaikais- ja valvontakatsastuksissa luovuttaisiin luvanhaltijan nykyisestä tiukasta riippumattomuudesta muuhun ajoneuvoalan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että korjaamot saavat jatkossa hoitaa katsastuksia, kunhan tarvittavat edellytykset täyttyvät.

Merkittävimmät muutokset toimilupalain muutoksessa:

- uudet toimiluvat toistaiseksi voimassa olevia (nykyiset 5 vuotta)
- mahdollisuus raskaan ja kevyen katsastuksen eriyttämiselle
- katsastusten salliminen korjaamoille ja vahinkotarkastajille
- rekisteröinti- ja muutoskatsastus yksinomaan riippumattomille toimijoille
- jälkitarkastus mahdollista millä tahansa asemalla
- ajoratavaatimuksen poistaminen
- pohjakoulutusvaatimusten lieventäminen
- virhevastuuta enemmän katsastajalle
- sertifioitu laatujärjestelmä

2.1 Hintojen kehitys valtakunnallisesti

Ajoneuvohallintokeskuksen teettämän Katsastustoiminnan hintakehitys 1994–2007 –selvityksen mukaan henkilöauton määräaikaikatsastuksen hinta valtakunnallisesti on noussut vuodesta 1994 vuoteen 2007 noin 150 %. Tämä tarkoittaa sitä, että vuonna 1994 katsastuksen hinta on ollut noin 17 euroa ja vuonna 2007 hinta on ollut 43 euroa. Määräaikaikatsastuksien hinnat vaihtelevat alueellisesti kilpailutilanteen mukaan. Alan pienemmät yritykset seuraavat usein isompien toimijoiden hinnoitteluesimerkkiä. Kevyen kaluston määräaikaikatsastuksen hinta on noussut vuosina 2005–2007 noin viidellä eurolla (kuvio 1). Samana ajankohtana bensiinikäyttöisten ajoneuvojen päästömittauksen hinta ilman OBD-mittausta on noussut noin kolmella eurolla (kuvio 1). (TalentPublicHaus Oy 2007.)

Kuvio 1. Keskimääräinen katsastuspalvelun hinta euroissa (TalentPublicHaus Oy 2007, 6).

Selvityksen tehnyt TalentPublicHaus Oy selvitti hintojen nousun syitä. Kohonneisiin hintoihin vaikutti elinkustannusindeksin ja työvoimakustannusten nousu, katsastustoimenpiteeseen kuluvan ajan pidentyminen, katsastustoiminnan vaatimusten lisääntyminen, henkilöstön ylikapasiteetti sekä muiden kustannusten kohoaminen (kalusto, investoinnit, toimitilat). Katsastustoiminta muuttui arvonnäköaliseksi vuonna 1996, mikä vaikutti osaltaan hintojen nousuun. Katsastusyritysten kustannuksista 30–50 % menee henkilöstökustannuksiin ja 20–30 % muihin kuluihin, joista merkittävimmät ovat laitteisto- ja huoltokustannukset. Tilikauden voitto on kuitenkin verojen jälkeen 20–30 %. (TalentPublicHaus Oy 2007.) Huomion arvoista on myös Trafín ottama valvontamaksu, jonka määrä nousee 1.7.2014 lakimuutoksen myötä 2,90 euroon. Trafi ottaa valvontapalkki- on jokaisesta tallennetusta muutoksesta ajoneuvoliikennerekisteriin.

McKinsey & Company:n tekemien tutkimusten mukaan katsastushinnat nousi- vat vuoteen 2009 asti. Kevyen kaluston kokonaiskatsastuskustannukset ovat näin ollen nousseet niin, että vuonna 1994 katsastuksen hinta oli 22 euroa (17 euron määräaikaikatsastus ja 5 euron päästömittaus) ja vuonna 2008 hinta oli

78 euroa. (Selvitys katsastusalan kilpailun lisäämisestä 2008; Katsastusalan markkinatilanteen kehityksen tilannekatsaus vuodelta 2009.)

Turun kauppakorkeakoulun CCR-tutkimuspalvelut teki katsastusalan toimijoiden toimeksiannosta tutkimuksen katsastusalan kilpailusta. Tutkimuksesta nähdään, miten määräaikaikatsastuksien hinnat ovat muuttuneet vuodesta 2008 vuoteen 2011. Tutkimuksen mukaan valtakunnallisesti määräaikaikatsastus ja kokonaishinta ovat laskeneet vuodesta 2009 vuoteen 2011 keskimäärin kahdeksan prosenttia. Päästömittaukset omalta osaltaan ovat laskeneet noin 4–11 %. Varsinais-Suomen katsastushinnat ovat laskeneet runsaasti, ja ne ovat keskimääräistä edullisempia. Tutkimuksen tulosten perusteella hintatasoon vaikuttaa erityisesti yrittäjälähtöiset asemien perustamiset ja alueiden ominaispiirteet eikä niinkään keskittyneisyys. (Saari ym. 2012.)

Kevyen kaluston määräaikaikatsastuksien hinnat ovat kuitenkin nousseet vuodesta 2005 vuoteen 2011 mennessä noin kahdeksalla eurolla (kuvio 1, taulukko 1). Tämä on pieni nousu siihen nähden, että katsastustoimenpiteen aika on lähes kaksinkertaistunut. Bensiinikäyttöisten ajoneuvojen pakokaasupäästömittauksen hinta (ilman OBD-mittausta) tänä aikana on noussut noin kahdeksalla eurolla.

Taulukko 1. Katsastussuoritteiden keskimäärin maksetut nimellishinnat Suomessa 2008–2011 (muokattu lähteestä: tutkimus autokatsastusalan markkinoiden kehityksestä ja kilpailusta, 2012, 37).

Sis. Alv.						
Suorite	2008	2009	2010	2011	muutos	
					09-11	%
MAK+BEN+OBD	80,72	85,53	83,4	78,76	-6,77	-7,9
MAK	49,54	50,14	48,24	45,96	-4,18	-8,3
BEN	17,11	19,15	19,3	18,35	-0,8	-4,2
DIE	29,23	31,91	31,38	29,46	-2,45	-7,7
OBD	14,06	16,24	15,85	14,46	-1,78	-11

Savutusmittaukseen on lisätty vuosien 2008-2011 aikana noin puolitoista euroa lisää hintaa ja OBD-mittaukseen noin euro (taulukko 1). Selvästi tällä metodilla

on saatu määräaikaikatsastuksen perushinta näyttämään edulliselta ja käytetyn ajan lisääntymisen aiheuttama kustannus on lisätty näihin lisätoimenpiteisiin. (Saari ym. 2012.)

2.2 Kilpailun kehitys valtakunnallisesti

McKinsey & Company:n tekemän tutkimuksen mukaan (Selvitys katsastusalan kilpailun lisäämisestä 2008) kilpailun vapauduttua katsastusasemien määrä on kasvanut 250 % vuoteen 2008 ja yritysten määrä yhdestä 29:ään. A-Katsastus Oy ja K1 Katsastajat Oy ovat katsastusalan valtakunnallisesti kaksi suurinta toimijaa. A-Katsastus Oy:n markkinaosuus vuoteen 2008 mennessä oli 64 %, K1 Katsastajat Oy:n 20 % ja muiden yhtiöiden 15 %. (McKinsey & Company 2008.) Turun kauppakorkeakoulun CCR-tutkimuspalvelun tutkimus kertoo katsastustoimijoiden kilpailutilanteesta erityisesti vuosina 2008–2011. Kyseisten vuosien aikana Suomeen on avattu yli 90 uutta katsastusasemaa, joista yli 60 asemaa on yrittäjien tai pienten ketjujen perustamia asemia. (Saari ym. 2012.) Viime vuoden tilastoista käy ilmi, että K1-ketjun markkinaosuus on laskenut 15 %:iin ja A-Katsastus Oy:n markkinaosuus on laskenut 40 %:iin. Sen sijaan muiden yksityisten toimijoiden ja pienketjujen markkinaosuus on kasvanut 45 %:iin. (Trafi 2013.)

Uudet toimijat ovat kiihdyttäneet alan kilpailua, mikä on laskenut hinta-tasoa. Viiden vuoden aikana laskennallisesti katsastusasemalle kuljettu matka on laskenut 28 % (7,5 km) ja katsastusasemien keskimääräinen aukioloaika kuukaudessa on pidentynyt yli viidellä tunnilla. Katsastusalan kilpailun keskeisimpiä valtteja ovat aseman sijainti, asiakaspalvelu, palvelun luotettavuus ja hinta. (McKinsey & Company 2008.)

3 MÄÄRÄAIKAISKATSASTUKSIEN HINNOITTELUPOLITIikka

Katsastus- ja korjaamoalan yhteistyö on tällä hetkellä muoti-ilmiö. Korjaamot käyttävät tätä symbioosia yhtenä markkinointikeinonaan. Korjaamot vievät katsastettavaksi autot asiakkaidensa puolesta korjaamokäynnin jälkeen. Korjaamot ovat yleensä katsastusasemien laskutusasiakkaita, jotka saavat katsastukset edullisemmin, mutta samalla korjaamo voi velottaa asiakkaalta normaalihintaisen katsastuksen. Mikäli korjaamolla on vaadittavat päästömittauslaitteet, ja se on tehnyt ilmoituksen Trafille, se voi tarkistaa ja tulostaa tarvittavat tositteet katsastusta varten. Korjaamo voi veloittaa asiakkaalta erikseen tarvittavista mittauksista, vaikkei autoa heti katsastettaisikaan, sillä tositteet ovat voimassa kolme kuukautta ja kelpaavat katsastukseen tuon ajan. Usein asiakas tuo auton korjaamolle aamulla ja hakee päivän päätteeksi, mikä tarkoittaa, että katsastustoimenpiteellä ei ole kovaa kiirettä. Näin ollen katsastusasema saa hiljaisina hetkinä katsastettua korjaamon autoja, ja toisinaan jopa katsastajat hakevat yhteistyöliikkeiltään autoja katsastettavaksi. Tällä tavoin katsastusasema saa koko päivän täyteen töitä ja mahdollistaa näin katsastusasemalle tasaisemmat tulot. Korjaamoiden intressinä on saada lisää asiakastöitä katsastuspalvelun merkeissä. Liikenteen turvallisuusviraston Ramboll Management Consultingilla teetettämän selvityksen (Katsastustoimilupalain muutosehdotusten vaikutusselvityksen päivitys) mukaan katsastus- ja korjaamoalan yhteistyö on vakiintunut toimintatapa. Korjaamo- että katsastustoimijat hakeutuvat yhä enemmän yhteisiin tai lähekkäin oleviin tiloihin synergiaetujen vuoksi (Ramboll Management Consulting 2012, 18).

3.1 Kevyen kaluston määräaikaishastukset

Valtakunnallisilla toimijoilla on yhteistyökumppaneita erilaisten järjestöjen kanssa, kuten Autoliitto, SF-Caravan ry tms. Asiakas saa alennuksen todistamalla määräaikaishastuksen yhteydessä kuuluvansa johonkin järjestöön, jonka

kanssa katsastustoimijalla on yhteistyösopimus, esimerkiksi Suomen autoteknillinen yhdistys. Ainakin K1 Katsastajat Oy tekee yhteistyötä muun muassa Autoliiton kanssa, jolloin asiakkaan esittäessä kuuluvansa Autoliittoon, hän saa noin 7 - 9 euron alennuksen Mak-hinnasta. Moottori-lehdessä (3/2014) K1 Katsastajat Oy mainostaa Autoliiton jäsenetuna Mak hintaan 29 eroa ja Mak + päästömittaus hintaan 50 euroa. Samaisena ajankohtana K1 Katsastajat Oy ilmoittaa tekniikan akateemisessa jäsenlehdessä (21.3.2014) jäsenelle Mak hintaan 30 euroa ja Mak + päästömittaus hintaan 55 euroa. Turun Katsastus Center Oy tekee myös yhteistyötä Autoliiton kanssa, mikä oikeuttaa Autoliittoon kuuluvalle asiakkaalle noin 20 - 30 euron alennuksen. Huomioitavaa suuren alennuksen kannalta on se, että Centerin Mak-hinnat ovat Turun alueen korkeimmasta päästä. Eri toimijoilla on monia yhteistyökumppaneita, joiden jäsenille kohdistetaan tarjouksia.

Isot korjaamot ovat usein jonkin katsastustoimipaikan laskutusasiakkaita ja saavat näin ollen jonkinlaisen alennuksen Mak-hinnoista. Haastatteluissa ei tullut ilmi tarkkaa alennuksen suuruutta tai montako ajoneuvoa pitää esimerkiksi kuu-kaudessa tuoda katsastettavaksi samalle asemalle, jotta pääsee laskutusasiakkaaksi. (Henrik Heijari, A-katsastuksen aluepäällikkö, Turku, haastattelu 10.3.2014; Marko Jokela, Turun ja Nauvon HelppoKatsastusaseman asemanpäällikkö, haastattelu 27.2.2014.) Yhden Mak-sopimushinta korjaamolle on epävirallisten haastattelujen perusteella noin 25 - 35 % ilmoitettua hintaa edullisempi.

Vianor tarjoaa varatun huollon yhteydessä katsastuskäyttöä veloituksetta eli asiakas maksaa vain normaalin katsastusmaksun, joka Vianorin tietojen mukaan on 35 euroa. Vianor markkinoi myös katsastustarkistusta ennen katsastuskäyttöä, mikä sisältää katsastuksessa tarkastettavien kohteiden tarkistuksen korjaamon puolella sekä tarvittavat päästömittaukset. Katsastustarkistuksen hinta Vianorilla on 49 euroa ja he lupaavat kustantaa jälkitarkistuksen, mikäli auto ei mene katsastuksesta läpi. (Vianor 2008-2012.) Autokeskus tarjoaa katsastustarkistuksen hintaan 20 euroa (ei sisällä tarvittavia mittauksia), mutta he lupaavat uusintakatsastuksen veloituksetta jos huollon tarkastama ja korjaama

auto ei läpäise katsastusta (BMW:n Service markkinointikirje 14.3.2014). Heidän toimesta katsastukseen viennistä veloitetaan kuitenkin erikseen. Monilla muillakin korjaamoilla on tarjota katsastustarkistus- ja katsastuskäyttöpalvelu sovittua korvausta vastaan. Katsastukseen liittyvät kustannukset vaihtelevat suuresti sen mukaan, tehdäänkö autolle samalla kertaa huoltotoimenpiteitä. Autossa voi olla välyksiä, joita ei ilman katsastusaseman ravistinta välttämättä huomaa. Tämä voi olla katsastustarkistuksen suorittamisen jälkeen yksi syy, miksi auto voi saada hylätyn päätöksen katsastuksesta. Korjaamoilla ei yleensä ole ravistinta, jolla tarkemmat välykset voitaisiin todeta ja toisaalta asentajien tietämys katsastuksen arvosteluperusteista on usein puutteellista. Nämä eivät aina ole asiakkaiden tietoisuudessa.

3.2 Raskaan kaluston määräaikaistarkastukset

Raskaankaluston hinnoilla keinotellaan, mikä käy ilmi taulukosta 3. Tutkittavalla alueella kaikilla saman toimijan alaisuudessa olevilla asemilla ei välttämättä pysty raskasta kalustoa katsastamaan, mistä johtuu, etteivät jotkin asemat ole ilmoittaneet kyseisiä hintoja. Vanhan lain mukaan jokaisella katsastustoimijalla tulee olla mahdollisuus katsastaa raskasta kalustoa. Laki ajoneuvojen katsastusluvista (1099/1998) 11 §:n mukaan, erillään olevien kevyen ja raskaan ajoneuvokaluston katsastukseen käytettävien tilojen tulee sijaita toistensa läheisyydessä siten, että katsastustoiminnasta vastaavalla henkilöllä on tosiasiallinen mahdollisuus vastata toimipaikan katsastustoiminnasta. Lain perusteluissa on mainittu, että erillään olevien tilojen etäisyys saisi olla enintään 10 kilometriä ja ajomatka tilojen välillä saisi kestää enintään 15 minuuttia. Uusi laki katsastustoiminnasta (957/2013) mahdollistaa sen, että voi perustaa katsastusaseman pelkälle kevyelle kalustolle.

Raskaan kaluston ajoneuvomäärä on pieni osa (liite 4) kevyen kaluston määrästä, mikä osaltaan vaikuttaa kalliimpiin ja epäselviin hintoihin. Suurin osa raskaan kaluston ajoneuvoista on ammattiliikennekäytössä, mikä tarkoittaa, että ajoneuvot pyritään pitämään koko ajan ajossa. Raskaan kaluston määräaikais-

katsastuksen katsastusaika on puoli vuotta kun taas kevyellä kalustolla katsastusaika on neljä kuukautta (poikkeuksena O₂ -luokalla 12 kk). Pidentetyllä katsastusajalla pyritään kohdentamaan katsastusajankohta huollon yhteyteen, jolloin ajoneuvon ei tarvitse olla poissa käytöstä päivää kauemmin. Tästä syystä korjaamo- ja katsastusalan symbioosi on hyvin tärkeää yrittäjille, joilla on käytössään raskasta kalustoa. Tällaiset asiakkaat valitsevat mieluummin sellaisen korjaamon ja katsastusaseman, jotka tekevät yhteistyötä, jotta saadaan hoidettua molemman käynnit samalla kertaa. Liikenteenharjoittajat ovat valmiita maksamaan korkeamman hinnan siitä, että saavat ajoneuvon päivän aikana kuntoon, sillä jokainen liikenteestä pois oleva päivä maksaa yritykselle kovan hinnan. Korjaamo- ja katsastustoimijat ovat ja tulevat entistä enemmän hakeutumaan yhteisiin tai lähekkäisiin tiloihin ainakin raskaan kaluston puolella.

3.3 Päästömittauksista aiheutuvat kustannukset

Katsastusvaatimukseen (Katsastusdirektiivi 2009/40/EY, muutettuna 2010/48/EY) on sisällytetty pakokaasu- ja OBD-mittaukset, joista aiheutuu ajoneuvon tyypistä riippuen lisäkustannuksia katsastuksessa. Kevyen kaluston määräaikaikatsastuksen hintavaihtelut aiheutuvat pääasiassa siitä, mikä on ajoneuvon käyttöönottopäivä ja onko kyseisen auton käyttövoima bensiini vai diesel. Näistä seikoista riippuen kullekin ajoneuvolle tehdään sopiva päästömittaus. Lähtökohta on se, mikä on bensiinikäyttöisen ajoneuvon käyttöönottopäivä. Ottomootorikäyttöiselle ajoneuvolle, joka on otettu käyttöön 1978 tai myöhemmin, tulee suorittaa pakokaasupäästömittaus. Kevyen kaluston määräaikaikatsastuksessa tehtävästä päästömittauksesta aiheutuva keskimääräinen lisämaksu on tutkittavalla alueella 17 euroa (ks. taulukko 2, s. 21). M1- ja N1-luokan ajoneuvo, joka on otettu käyttöön 1.1.2001 tai sen jälkeen ja on varustettu ajoneuvon sisäisellä valvontajärjestelmällä (OBD), tulee pakokaasupäästömittauksen lisäksi suorittaa OBD-diagnostiikkatestaus. Tutkittavalla alueella keskimäärin 12 euron (ks. taulukko 2, s. 21) maksu tästä on perusteltua, koska katsastustoimipaikalla tulee olla siihen tarvittava lukulaitteisto, sekä ajoneuvon testipistokkeen löytämiseen ja mittaamiseen kuluu aikaa.

Kaikille 1.1.1980 tai sen jälkeen käyttöön otetuille ajoneuvoille, joiden käyttövoima on diesel, on suoritettava savutusmittaus. Savutusmittauksessa saatujen absorptio- eli k-kertoimien sallitut arvot ovat tarkastelun kohteena ja niiden raja-arvot ovat tiukentuneet vuosien varrella. Savutusmittauksesta aiheutuva keskimääräinen lisämaksu Turun seudulla on 28 euroa (ks. taulukko 2, s. 21).

Määräaikaikatsastuksessa vaadittava päästömittaus voidaan tehdä itse katsastuksessa tai korjaamalla, jolloin hyväksytyt päästömittaustodistukset esitetään katsastukseen mentäessä katsastusvirkaileijalle. Korjaamalla otettu pakokaasumittaustodistus on voimassa kolme kuukautta.

3.4 Jälkitarkastukset

Määräaikaikatsastuksen hylätty päätös velvoittaa ajoneuvon uusintanäyttöä eli niin kutsuttua jälkitarkastusta. Jälkitarkastusoikeus tarkoittaa kuukauden kuluessa hylkäyksestä tehtävää uusintatarkastusta, jossa todetaan että mainitut viat on korjattu. Mikäli ajoneuvo esitetään jälkitarkastukseen jollakin toisella katsastustoimipaikalla, on aiemman lain perusteella katsastus suoritettava kokonaan uudestaan. Uuden lain voimaantulo mahdollistaa jälkitarkastuksen suorittamisen millä tahansa asemalla ilman, että täytyy suorittaa määräaikaikatsastus uudestaan. K1 Katsastajat Oy ja Plus Katsastus Oy käyttävät jälkitarkastus hinnoitteluissaan normaalia jälkitarkastusta ja niin sanottua pientä jälkitarkastusta. Kyselyiden perusteella pieni jälkitarkastus tarkoittaa paperitöitä tai sellaisen vian näyttöä, jossa autoa ei tarvitse ottaa sisään halliin. Katsastusalalla on ollut myös käytänteitä joissa jälkitarkastuksista ei ole veloitettu lainkaan.

4 TURUN TALOUSALUEEN KATSASTUSPALVELUIDEN HINNOITTELU

Taulukoiden 2-5 kerätyt hintatiedot ovat Turun talousalueella toimivien katsastusasemien hintoja (Kaarina, Lieto, Naantali, Raisio, Turku). Osa toimijoista antoi tarkkoja hintatietoja, mutta toimijat, joilla on useita asemia tarkasteltavalla alueella, antoivat niin sanotut listahinnat. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että saman toimijan eri asemilla saattaa olla variaatioita hinnan suhteen.

Toimijat saavat hinnoitella vapaasti omat hinnat kullakin asemalla, mutta pääsääntöisesti hinnoittelun hoitaa markkinointiryhmä, joka asettaa hintakaton valtakunnallisesti. Haastattelujen perusteella pienempien toimijoiden hinnat määräytyvät korkeimpien markkinaosuuksien haltijoilta. Tämä tarkoittaa niin sanottuja isoja toimijoita esimerkiksi A-Katsastus Oy ja K1 Katsastajat Oy. Pienemmät yritykset vertailevat aktiivisesti muiden hintoja ja rakentavat näiden perusteella omat hinnoittelunsa. Isommat toimijat määräävät omat hintansa alueellisen kilpailun ja markkinatilanteen mukaan. Kaikkien toimijoiden lopullinen hinta syntyy monien pienten kustannusten summasta. Kevyen kaluston puolella hinnat erotellaan niin, että ilmoitetaan jokaisen tarkastuskohteen erillinen hinta: määräaikaikatsastus, OBD-, pakokaasu- ja savutusmittaus. Kevyen kaluston Mak-hintoja on helposti löydettävissä internet osoitteesta <http://www.katsastushinnat.fi>. Sivulta pystyy hakemaan katsastusasemia mm. halvimman tai kalleimman hinnan mukaan. Varsinaiset kampanjahinnat löytyvät vasta asemien omilta sivuilta.

Kaikilla tarkasteltavilla asemilla ei katsasteta raskasta kalustoa, mutta jokaisella toimijalla on toimitilat ja laitteet vaadittaviin toimenpiteisiin. Ne asemat, jotka eivät raskaan kaluston katsastuksia halua tehdä, hinnoittelevat itsensä markkinoiden yli. Tällä tavoin asemat välttyvät heille ei-toivottujen katsastussuoritteiden tekemisestä. WP-Katsastus Oy on ainoa toimija, jonka raskaan kaluston määräaikaikatsastuksen hinnat ovat helposti löydettävissä. Muiden toimijoiden hintoja piti yrittää selvittää erikseen.

Uuden lain voimaantulon myötä Trafi perustaa internet sivuilleen katsastuspalvelurekisterin, jonne kaikkien katsastustoimipaikkojen tulee ilmoittaa katsastushinnat ja aukioloajat. Katsastuspalvelurekisteri otetaan käyttöön vuoden kuluttua uuden lain voimaantulosta. Tämä tekee helpommaksi hintavertailun, sillä tällä hetkellä raskaan kaluston määräaikaikatsastuksien, muutos- ja rekisteröintikatsastuksien asemakohtaiset hinnat ovat hämärän peitossa. Hintojen selvitys vaatii asiakasta soittamaan tai käymään toimipaikalla ja selvittämään katsastustarpeensa, minkä perusteella toimipaikka antaa kustannustiedon. Raskaan kaluston puolella hinnoittelumenetelmät eivät ole niin yksiselitteisiä ja varsinaista yhteistä ohjenuoraa ei ole. Määräaikaikatsastuksen hinta voi määräytyä ajoneuvon painon tai akseleiden lukumäärän perusteella. Päästömittauksen hinta lisätään varsinaiseen määräaikaikatsastuksen hintaan, aivan kuten kevyen kaluston puolella.

Kevyen kaluston muutoskatsastuksien hinnat ovat luokiteltu selkeästi, mutta raskas kalusto on epämääräinen ja osa toimijoista ei luovuttanut hintatietoja. Rekisteröintikatsastushinnat muuttuvat oleellisesti sen mukaan, onko auto rekisteröity aiemmin Suomessa vai ensikertaa. Hankalaa vertailun kannalta on se, että toiset toimijat antavat maahantuotujen ajoneuvojen hintatietoja sen perusteella, onko ajoneuvo tuotu EU-alueen, ETA-alueelta vai muualta.

4.1 Kevyen kaluston määräaikaikatsastukset

Turun alueen 19:sta toimipaikalta kerättyjen kevyen kaluston määräaikaikatsastus hintojen perusteella (ks. taulukko 2, s. 21) M₁- ja N₁-ajoneuvoluokkien keskimääräinen Mak-hinta on 35 euroa ja kevyen perävaunun (O₂) Mak-hinta 38 euroa. A-Katsastuksen Kaarinan asemalla on selvästi kallein Mak-hinta (49 €) ja Katsastus Turku AD Ky:llä edullisin (25 €). Lähestulkoon kaikilla toimipaikoilla on sama Mak-hinta peräkärryille kuin autoille. SF Katsastus Oy:llä perävaunun Mak-hinta on 10 euroa edullisempi kuin autojen Mak-hinta. HelppoKatsastuksella O₂ Mak-hinta on 47 euroa kalliimpi kuin autoilla. Tällä niin sanotulla markkinoiden ylihinnointelu-menetelmällä he välttävät peräkärryjen katsastusil-

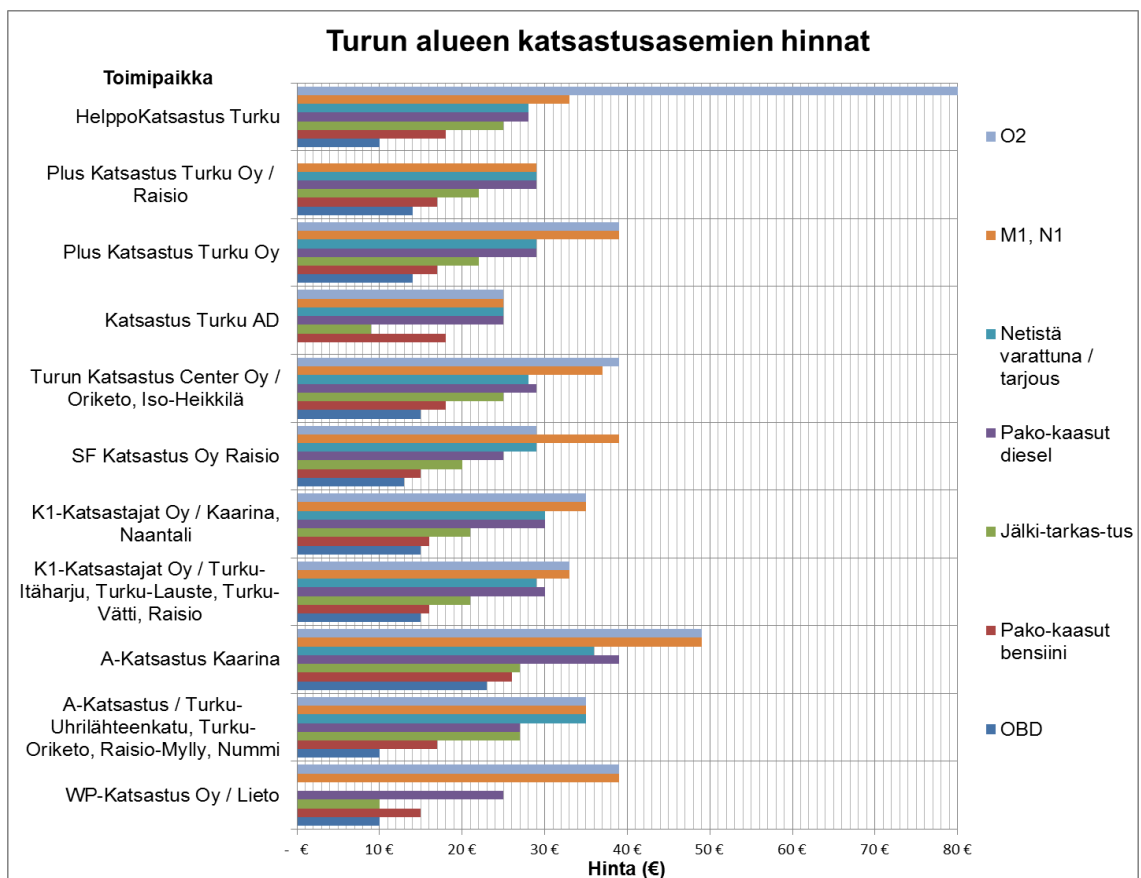
ta. Plus Katsastus Raisio Oy ei todennäköisesti myöskään katsasta peräkärriä, sillä heiltä ei tätä hintatietoa saatu.

Taulukko 2. Turun talousalueen toimipaikkojen määräaikaikatsastuksien hinnat 18.3.2014 (kevyt kalusto).

Hinnat sis. Alv 24%												
Toimipaikka	M1, N1	O2	Netistä varattuna / tarjous	OBD	Pako-kaasut bensini	Pako-kaasut diesel	Jälki-tarkastus	Pieni jälki-tarkastus	Autoliiton jäsenetu: MAK, päästömittaus (bensa, sis. OBD)	Autoliiton jäsenetu: MAK, päästömittaus (Diesel)	Autoliiton jäsenetu: MAK, päästömittaus bensa	Pakettihinta: Bensa-auton MAK + päästöt (sis.OBD)
WP-Katsastus Oy / Lieto	39 €	39 €		10 €	15 €	25 €	10 €					
A-Katsastus Nummi	35 €	35 €	35 €	10 €	17 €	27 €	27 €					
A-Katsastus Turku-Uhrilähteenkat	35 €	35 €	35 €	10 €	17 €	27 €	27 €					
A-Katsastus Turku-Oriketo	35 €	35 €	35 €	10 €	17 €	27 €	27 €					
A-Katsastus Raisio-Mylly	35 €	35 €	35 €	10 €	17 €	27 €	27 €					
A-Katsastus Kaarina	49 €	49 €	36 €	23 €	26 €	39 €	27 €					
K1-Katsastajat Oy Raisio	33 €	33 €	29 €	15 €	16 €	30 €	21 €	10 €	50 €	50 €	43 €	59 €
K1-Katsastajat Oy Turku, Itäharju	33 €	33 €	29 €	15 €	16 €	30 €	21 €	10 €	50 €	50 €	43 €	59 €
K1-Katsastajat Oy Turku, Lauste	33 €	33 €	29 €	15 €	16 €	30 €	21 €	10 €	50 €	50 €	43 €	59 €
K1-Katsastajat Turku, Väti	33 €	33 €	29 €	15 €	16 €	30 €	21 €	10 €	50 €	50 €	43 €	59 €
K1-Katsastajat Oy Kaarina	35 €	35 €	30 €	15 €	16 €	30 €	21 €	10 €	50 €	50 €	43 €	60 €
K1-Katsastajat Oy Naantali	35 €	35 €	30 €	15 €	16 €	30 €	21 €	10 €	50 €	50 €	43 €	60 €
SF Katsastus Oy Raisio	39 €	29 €	29 €	13 €	15 €	25 €	20 €					
Turun Katsastus Center Oy	37 €	39 €	28 €	15 €	18 €	29 €	25 €		38 €	43 €		
Turun Katsastus Center Oy / Iso-Heikkilä	37 €	39 €	28 €	15 €	18 €	29 €	25 €		38 €	43 €		
Katsastus Turku AD	25 €	25 €	25 €	- €	18 €	25 €	9 €					42 €
Plus Katsastus Turku Oy	39 €	39 €	29 €	14 €	17 €	29 €	22 €	17 €				
Plus Katsastus Turku Oy / Raisio	29 €		29 €	14 €	17 €	29 €	22 €	17 €				
HelppoKatsastus Turku	33 €	80 €	28 €	10 €	18 €	28 €	25 €					
keskiarvo	35 €	38 €	30 €	13 €	17 €	29 €	22 €	12 €				

Suurimmalla osalla asemista on käytössä internet-varaus, jolloin asiakas voi varata itselleen sopivan ajankohdan mennä asemalle ja näin ollen saada alennusta Mak-hinnasta. Alennus on neljästä eurosta kymmeneen euroon riippuen asemasta. OBD-mittaus hinnan keskiarvo on 13 euroa. A-Katsastuksen Kaarinan asemalla OBD-mittaus on kallein (23 €) ja Katsastus Turku AD Ky:n OBD-mittaus sisältyy Mak-hintaan. Bensiniikäyttöisen ajoneuvon päästömittauksen keskihinta on 17 euroa. WP-Katsastus Oy:n hinta on edullisin (15 €) ja Kaarinan A-Katsastus Oy:n hinta kallein (26 €). Dieselikäyttöisen ajoneuvon päästömittauksen hinta keskimäärin on 29 euroa. Edullisimmat dieselin päästömittaukset ovat WP-Katsastus Oy:llä, SF-Katsastus Oy:llä ja Katsastus Turku AD Ky:llä (25 €).

Taulukko 2. kertoo, että keskimääräinen jälkitarkastuksen hinta on 22 euroa. K1 Katsastajat Oy ja Plus Katsastus Oy ovat ottaneet erikseen käyttöönsä pienen jälkitarkastuksen, jolloin pienen toimenpiteen ansiosta saa jälkitarkastuksen hinnankin edullisemmin. Edullisin jälkitarkastus on Katsastus Turku AD Ky:llä (9 €) ja kallein A-katsastuksen toimipaikoilla (27 €). Kuvio 2. havainnollistaa asemien hintoja sekä liitteenä kaksi olevasta kuvaajasta nähdään toimenpidemaksujen erot asemakohtaisesti.

Kuvio 2. Turun talousalueen katsastusasemien hinnat 18.3.2014

Osa toimijoista on alkanut ilmoittaa pakettihintoja määräaikaikatsastuksille (taulukko 2), mikä helpottaa asiakkaiden tekemää hintavertailua. Todellisuudessa hintojen vertailu tällä hetkellä on entistä hankalampaa, koska on käytössä eri hinnoittelumalleja. Pakettihinta tarkoittaa sitä, että asiakkaalle ilmoitetaan kokonaishinta määräaikaikatsastukselle, ei siis eritellä eri toimenpiteiden hintoja. Asiakas valitsee ajoneuvon käyttöönottopäivän ja käyttövoiman perusteella it-

selleen sopivan paketin. Paketteja on tavallisesti kolme. Ensimmäinen paketti koostuu määräaikaikatsastuksesta ja bensiinikäyttöisen ajoneuvon päästömittauksesta. Toinen paketti on myös tarkoitettu bensiinikäyttöiselle ajoneuvolle, mikä sisältää määräaikaikatsastuksen, tarvittavan OBD-mittauksen ja päästömittauksen. Kolmas paketti on tarkoitettu dieselikäyttöiselle ajoneuvolle, mikä sisältää määräaikaikatsastuksen ja pakokaasumittauksen. K1 Katsastajat Oy käyttää samaa pakettihintaa riippumatta siitä, onko auto käyttövoimaltaan diesel vai bensiini (sis. OBD).

4.2 Raskaan kaluston määräaikaikatsastukset

Turun talousalueen asemien yleisimmät raskaan kaluston määräaikaikatsastuksien hinnat ovat taulukossa 3. WP-Katsastus Oy on ainoa toimija, joka ilmoittaa internetsivuillaan raskaan kaluston määräaikaikatsastuksiin liittyvät hinnat. Muilta toimijoilta ja asemilta tarvitsee erikseen tiedustella hinnastoa. Raskaan kaluston hinnoittelulle ole yleistä hinnoittelustrategiaa, mikä ilmenee taulukosta 3. Toimijat hinnoittelevat eritavoilla N2-, N3-, M2-, M3-, O3- ja O4- ajoneuvoluokkia. Hintoja ei pysty vertailemaan keskenään, ennen kuin on tiedossa katsastettavan ajoneuvon luokitus, massa ja akselien lukumäärä. Osa toimijoista ilmoittivat karkeasti hinnat ajoneuvoluokkien mukaan, kun taas toiset rajasivat luokat vielä massojen tai akselien lukumäärien mukaan.

Taulukko 3. Turun talousalueen toimipaikkojen määräaikaikatsastuksien hinnat 18.3.2014 (raskas kalusto).

Hinnat sis. Alv 24%															
Toimipaikka	N ₂ , M ₂ (2-akselia)	N ₂	N ₂ neste-jarruliset <5000kg	N ₂ (5000-12000kg)	M ₂ (max 4t)	M ₂	M ₂ (>4t)	O ₃ , O ₄ (1-2-akselia)	O ₃	pako-kaasut bensiini	pako-kaasut diesel	M ₂ , N ₂ Jälkitarkastus (max 4t)	M ₂ , N ₂ Jälkitarkastus (> 4t)	M ₂ , N ₂ , O ₃ Jälkitarkastus	M ₂ , N ₂ , O ₃ Jälkitarkastus (suppea)
WP-Katsastus Oy (lieto)		65,0 €				65,0 €			65,0 €	15,0 €	25,0 €			25,0 €	15,0 €
A-katsastuksen yleisimmät hinnat		84,0 €				74,0 €				27,0 €	43,0 €			44,0 €	
K1-Katsastajat Oy (kaikki)			74,0 €	85,5 €		85,5 €			85,5 €	16,0 €	37,5 €			34,0 €	23,0 €
SF Katsastus Oy Raisio			60,0 €		70,0 €		90,0 €	65,0 €		15,0 €	30,0 €	25,0 €	30,0 €	30,0 €	
Turun Katsastus Center Oy	79,0 €							79,0 €		18,0 €	38,0 €			34,0 €	34,0 €
Katsastus Turku AD		84,0 €		84,0 €		84,0 €			84,0 €	18,0 €	25,0 €			20,0 €	
Plus Katsastus Oy (Turku, Raisio)			69,0 €	130,0 €		130,0 €			130,0 €	17,0 €	37,0 €			38,0 €	25,0 €
HelppoKatsastus Turku		80,0 €								18,0 €	40,0 €			25,0 €	
Keskiarvo										18,0 €	34,4 €			31,3 €	
Toimipaikka	Jarrutarkastus (paineilmajarrut)	Jarrutarkastus (yksi osaluue)	Jarrutarkastus (kaksi osaluuetta)	N ₃ , M ₃ , O ₄	O ₃ , O ₄ (3-akselia)	N ₃ , M ₃ , O ₄ (3 tai max 3 akselia)	N ₃ , O ₃ , O ₄ (>3 akselia)	O ₃ , O ₄ (4-akselia)	O ₃ , O ₄ (5-akselia)	Autot >3500 kg, 4-akselia tai enemmän	M ₃ , N ₃ O ₄ Jälkitarkastus	M ₃ , N ₃ O ₄ Jälkitarkastus (suppea)	Jarrutarkastus paineilma-jarruille max 3 akselia	Jarrutarkastus yli 3 akselia	
WP-Katsastus Oy (lieto)	95,0 €					85,0 €	95,0 €				30,0 €	20,0 €	95,0 €	125,0 €	
A-katsastuksen yleisimmät hinnat	143,0 €			124,0 €							44,0 €				
K1-Katsastajat (kaikki toimipaikat)	135,0 €	87,5 €		112,5 €							34,0 €	23,0 €			
SF Katsastus Oy Raisio	100,0 €	60,0 €			75,0 €	90,0 €	90,0 €	85,0 €	95,0 €		30,0 €				
Turun Katsastus Center	115,0 €	55,0 €	65,0 €		100,0 €	100,0 €	115,0 €			115,0 €	34,0 €				
Katsastus Turku AD Ky	90,0 €			119,0 €							20,0 €				
Plus Katsastus Oy (Turku, Raisio)	135,0 €		75,0 €	130,0 €							38,0 €	25,0 €			
HelppoKatsastus Turku											25,0 €				
Keskiarvo	116,14 €										31,9 €				

Bensiinikäyttöisen ajoneuvon pakokaasumittaus maksaa keskimäärin asemien ilmoittamien hintojen perusteella 18 euroa. Dieselikäyttöisen ajoneuvon pakokaasumittaus maksaa keskimäärin 34 euroa. Huomiota herättävää on kevyen ja raskaan kaluston päästömittauksien variaatiot. Kaikki muut toimipaikat ilmoittavat yhteisen jälkitarkastus hinnan N₂-, M₂- ja O₃-luokille, paitsi SF Katsastus Oy. SF Katsastus Oy erittelee kyseisten ajoneuvoluokkien jälkitarkastukset vielä

painon mukaan. Punaisella fontilla on lisätty oma näkemys jälkitarkastuksen hinnasta, jotta saadaan kokonaiskeskiarvo asemille, mikä on 31 euroa. Osa toimijoista käyttää myös raskaan kaluston puolella suppeaa jälkitarkastushinnoittelua, joka on asiakkaalle eduksi, mikäli ajoneuvo tarvitsee ainoastaan pienen tarkastustoimenpiteen. Paineilmajarrujen tarkastus maksaa keskimäärin 116 euroa. Suurin osa asemista ilmoittaa jarrutarkastuksien hintoja osaluueittain. Tämä laskee jälkitarkastukseen joutuvan ajoneuvon kustannuksia, jos kyseisestä ajoneuvosta ei joudu tarkastamaan kaikkien pyörien jarruja.

4.3 Muutoskatsastukset

Muutoskatsastuksien hinnat ovat yksiselitteisiä ja ne jaotellaan pääsääntöisesti kevyen sekä raskaan kaluston puolella rakennemuutoksiin ja ajoneuvolajin muutoksiin. Turun talousalueen toimipaikkojen muutoskatsastuksien hinnat ovat kerätty taulukkoon 4. Rakennemuutoksien hinnat jaotellaan kohteiden mukaan esimerkiksi renkaiden ja moottorin Mk. Keskimäärin renkaiden ja jousten Mk maksaa 50 euroa. WP-Katsastus Oy:llä on keskimääräisestä hinnasta noin 24 % edullisempi kyseinen muutostoimenpide. A-katsastuksella toimenpiteen hinta on noin 15 % kalliimpi keskihintaan nähden. Muut toimipisteet asettuvat hinnaltaan näiden kahden aseman väliseen hintahaarukkaan (17 €). Moottori-, kori- ja akselimuutos maksaa keskimäärin 100 euroa. Vertailu ei ole täysin luotettava, koska Turun Katsastus Center Oy ilmoittaa erillisen hinnan moottorin muutoskatsastukselle (120 €) ja vertailussa on käytetty 48 euroa, joka pitää sisällään kori- ja akselimuutoksen. Punaisella fontilla kirjoitetut arvot taulukossa 3. ovat oma näkemys toimipaikan hinnoista, koska varsinaisia kyseisten otsikoiden alle kuuluvia hintoja ei saatu.

Taulukko 4. Muutoskatsastuksien hinnat Turun talousalueella 18.3.2014.

Hinnat sis. Alv 24%							
Toimipaikka	Renkaat, jouset M ₁ , N ₁ , O ₂	Moottori-, kori- tai akselimuutos M ₁ , N ₁ , O ₂	Moottori- muutos M ₁ , N ₁ ,	Ajoneuvolajin muutos (pieni) M ₁ , N ₁ , O ₂	Ajoneuvolajin muutos (suuri) M ₁ , N ₁ , O ₂	Renkaat M ₂ , N ₂ , M ₃ , N ₃ , O ₃ , O ₄	Muu muutos M ₂ , N ₂ , M ₃ , N ₃ , O ₃ , O ₄
WP-Katsastus Oy / Lieto	40,0 €	95,0 €		60,0 €	95,0 €		
Turun Katsastus Center Oy	48,0 €	48,0 €	120,0 €	48,0 €	90,0 €	70,0 €	130,0 €
Katsastus Turku AD Ky	45,0 €	80,0 €		45,0 €	80,0 €		
Plus Katsastus Turku Oy	52,0 €	120,0 €		52,0 €	120,0 €	62,0 €	150,0 €
K1-Katsastajat (kaikki toimipaikat)	54,0 €	128,5 €		54,0 €	128,5 €	56,5 €	135,0 €
HelppoKatsastus Turku	50,0 €	110,0 €		50,0 €	110,0 €		
SF Katsastus Oy Raisio	50,0 €	100,0 €		50,0 €	100,0 €	50,0 €	100,0 €
A-katsastuksen yleisimmät hinnat	57,0 €	116,0 €		116,0 €	116,0 €	122,0 €	122,0 €
Keskiarvo	49,50 €	99,69 €		59,38 €	104,94 €		

Ajoneuvolajin muutokset jaotellaan pieniin ja suuriin muutoksiin. Pieni ajoneuvolajin muutos on esimerkiksi henkilöauton muuttaminen pakettiautoksi. Pienen muutoksen keskihinta on 59 euroa. Katsastus Turku AD Ky:llä on edullisin hinta kyseiselle Mk:lle ja A-Katsastuksella selvästi kallein. Suuri ajoneuvolajin muutos on esimerkiksi pakettiauton muuttaminen kuorma-autoksi. Suuren muutoksen keskihinta asemilla on 105 euroa. Katsastus Turku AD Ky edustaa tässäkin halvimalla hinnallaan, mutta kallein hinta suurelle Mk:lle on K1 Katsastajat Oy:llä. Kaikilta toimijoilta ei saatu raskaan kaluston muutoskatsastuksien hinnoitteluja, mutta kuten taulukosta 4 käy ilmi, hinnoittelu jakautuu renkaiden tai muu muutos osa-alueeseen.

4.4 Rekisteröinti, -katsastus ja yksittäishyväksyntä

Rekisteröinnit, rekisteröintikatsastukset ja yksittäishyväksynnät ovat toistaiseksi jokaisen katsastustoimipaikan tarjottavissa oman toimilupansa mukaisesti ja toimijat saavat itse määrätä muiden paitsi rekisteröintitoimenpiteiden hinnat. Rekisteröintipalveluja ovat muun muassa omistajan vaihdos ja ajoneuvon liikenteestä poisto tai liikenteeseen otto. Rekisteröintipalvelut ovat siirtymässä verk-

koon Trafín sivuille, jotta yksityishenkilöt voivat suorittaa muutokset sähköisesti. Toimintoja ohjataan hinnoittamalla itsepalvelut edullisemmiksi. Rekisteröintikatsastus suoritetaan pääsääntöisesti silloin kun ajoneuvo tuodaan ulkomailta suomeen. Rekisteröintikatsastus tehdään myös, mikäli rekisterissä jo ollut ajoneuvo on poistettu rekisteristä ennen nykyisin käytettävää tilapäistä liikennekäytöstä poistoa. Rekisteröintikatsastuksessa katsastaja tarkastaa ajoneuvon pakollisten varusteiden olemassaolon ja niiden säännöstenmukaisuuden sekä ajoneuvon varusteiden vaatimustenmukaisuuden. Tapauksesta riippuen tarkistetaan myös ajoneuvon rakenteiden kunto. Yksittäishyväksyntä suoritetaan silloin, kun ajoneuvoa ei ole sellaisenaan valmiina tai valmistuneena hyväksytty puitedirektiivin mukaisesti.

Laki ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä tulee voimaan 1.1.2015. Liikenteen turvallisuusvirasto järjestää yksittäishyväksyntöjen myöntämisen hankkimalla toimintaan tarvittavat palvelut niiden tuottajilta. Trafi määrää jatkossa sopimuskumppaneille maksettavan palvelukorvauksen suuruudesta. (Laki 958/2013.)

Taulukossa 5 on koottu tutkittavan alueen rekisteröintikatsastuksiin liittyviä hintoja. WP-Katsastus Oy:n, Katsastus Turku AD Ky:n ja HelppoKatsastuksen hintatiedot ovat puutteellisia raskaan kaluston osalta. Suomessa aiemmin rekisteröityjen M₁- ja N₁ -luokkien keskimääräinen Rek-hinta on 94 euroa. SF Katsastus Oy:llä hinta on edullisin 70 euroa, ja vastaavasti kallein on A-katsastuksen toimipaikoilla 125 euroa. Suomessa aiemmin rekisteröidyn O₁-luokan rekisteröintikatsastushinta on keskimäärin 92 euroa ja O₂-luokan 96 euroa. Suomessa aiemmin rekisteröityjen M₂-, N₂-, M₃- luokkien Rek:n keskimääräinen hinta on 129 euroa ja O₃- ja O₄-luokkien 130 euroa. Kevyen kaluston vaurioituneena poistettujen ajoneuvojen keskimääräinen hinta on 122 euroa ja M₂-, N₂-, O₃-luokkien 200 euroa.

Taulukko 5. Rekisteröintikatsastuksien hinnat Turun talousalueella 18.3.2014.

Hinnat sis. Alv 24%									
	Suomessa aikaisemmin rekisteröity M ₁ , N ₁	Suomessa aikaisemmin rekisteröity O ₁	Suomessa aikaisemmin rekisteröity O ₂	Suomessa aikaisemmin rekisteröity M ₂ , N ₂ , M ₃ , N ₃	Suomessa aikaisemmin rekisteröity O ₃ , O ₄	Vaurioituneena poistetut M ₁ , N ₁ , O ₁ , O ₂	Vaurioituneena poistetut M ₂ , N ₂ , O ₃ , M ₃ , N ₃ , O ₄	Vaurioituneena poistetut O ₁ , O ₂	Vaurioituneena poistetut O ₃ , O ₄
Toimipaikka									
WP-Katsastus Oy / Lieto	90,0 €					105,0 €			
Turun Katsastus Center Oy	90,0 €	80,0 €	90,0 €	110,0 €	105,0 €	120,0 €	120,0 €	80,0 €	95,0 €
Katsastus Turku AD Ky	85,0 €					85,0 €			
Plus Katsastus Turku Oy	95,0 €	90,0 €	90,0 €	140,0 €	140,0 €	150,0 €	240,0 €	95,0 €	240,0 €
K1-Katsastajat (kaikki toimipaikat)	107,0 €	96,5 €	107,0 €	135,0 €	135,0 €	151,0 €	238,5 €	151,0 €	
HelppoKatsastus Turku	90,0 €								
SF Katsastus Oy Raisio	70,0 €	70,0 €	70,0 €	110,0 €	120,0 €				
A-katsastuksen yleisimmät hinnat	125,0 €	125,0 €	125,0 €	148,0 €	148,0 €				
Keskiarvo	94,0 €	92,3 €	96,4 €	128,6 €	129,6 €	122,2 €	199,5 €		
	Suomen ensirek. ETA-maasta O ₁	Suomen ensirek. ETA-maasta M ₁ , N ₁ , O ₂	Suomen ensirek. ETA-maasta M ₂ , N ₂ , M ₃ , N ₃ , O ₃ , O ₄	Ei ETA-maasta max 3500kg	Ei ETA-maasta >3500kg	Maahantuonti EU-alueelta tai Ahvenanmaalta	Maahantuonti EU-alueelta tai Ahvenanmaalta ilman kunnon tarkastusta	Maahantuonti USA:n markkinoille ajoneuvoille	Maahan-tuonti Japanin markkinoille ajoneuvoille
Toimipaikka									
WP-Katsastus Oy / Lieto						170,0 €	130,0 €	240,0 €	320,0 €
Turun Katsastus Center Oy	95,0 €	170,0 €	200,0 €						
Katsastus Turku AD Ky						160,0 €	120,0 €	220,0 €	220,0 €
Plus Katsastus Turku Oy	140,0 €	170,0 €	250,0 €	240,0 €	280,0 €				
K1-Katsastajat (kaikki toimipaikat)	96,5 €	205,0 €	249,5 €	269,5 €	314,5 €				
HelppoKatsastus Turku		150,0 €		250,0 €					
SF Katsastus Oy Raisio	120,0 €	120,0 €	220,0 €			160,0 €		220,0 €	220,0 €
A-katsastuksen yleisimmät hinnat	278,0 €	278,0 €	278,0 €						
Keskiarvo	145,9 €	182,2 €	239,5 €						

O₁-luokan ensirekisteröinti maksaa keskimäärin 146 euroa. Toimijoiden antamien hintojen perusteella (taulukko 5) K1 Katsastajat Oy:llä on halvin hinta 69,50 euroa ja kallein A-Katsastus Oy:llä 278 euroa. M₁-, N₁- ja O₂-luokille ensirekisteröintikatsastuksen hinta on keskimäärin 182 euroa. K1 Katsastajat Oy:llä on edullisin hinta 107 euroa ja kallein A-Katsastus Oy:llä 278 euroa. Raskaan kaluston osalta (M₂-, N₂-, M₃-, N₃-, O₃- ja O₄-luokat) ensirekisteröintikatsastuksien keskimääräinen hinta on 240 euroa. Saatujen hintatietojen perusteella Turun Katsastus Center Oy:llä on halvin hinta 200 euroa ja kallein A-Katsastus Oy:llä 278 euroa. Maahantuotujen ajoneuvojen rekisterikatsastuksien hinnat eivät ole vertailukelpoisia, koska toimijat rajaavat tuontimaat eritavoin.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Halvin kevyen kaluston (M_1 , N_1 , O_2) määräaikaikatsastus Turun talousalueella on Turku AD Ky:llä, jolla on myös OBD-mittaus ilmainen. Bensiinikäyttöisen ajoneuvon pakokaasumittaus on halvin WP-Katsastus Oy:llä ja SF Katsastus Oy:llä. Dieselikäyttöisen ajoneuvon päästömittaus on edullisin edellisten toimijoiden lisäksi myös Katsastus Turku AD Ky:llä. Turun Katsastus Center Oy:n tarjoama Autoliiton jäsenetuna oleva Mak-pakettihinta bensiini- ja dieselikäyttöisille ajoneuvoille (sis. OBD) on halvin, tosin jälkitarkastuksen hinta on kalleimmasta päästä. Toiseksi halvin Mak kokonaisuudessaan on Turku AD Ky:llä, jonka jälkitarkastushinta on edullisin. Kaarinan A-Katsastus Oy:llä on kevyen kaluston (M_1 , N_1) kallein määräaikaikatsastus kokonaisuudessaan. Ilmoitetuista hinnoista HelppoKatsastuksella on selvästi kallein O_2 -luokan Mak, mikä osoittaa, ettei kyseinen asema katsasta O_2 -luokan ajoneuvoja.

Melkein kaikki toimijat tarjoavat internetissä varatulle määräaikaikatsastus ajalle edullisemmän hinnan, koska haastattelujen perusteella se tasaa ja auttaa ennakoimaan päivän töitä. (ks. taulukko 2, s. 21.) Pakettihinnoittelu ei ole ilmeisesti osoittautunut hyväksi markkinointitaktiikaksi, sillä vain K1 Katsastajat Oy ja Katsastus Turku AD Ky käyttävät tätä. Asiakkaat ovat tottuneet kuulemaan määräaikaikatsastuksen hinnan ilman muita toimenpiteitä. Ilmeisesti kokonaisuus hinta särähtää asiakkaan korvaan, vaikka todellisuudessa se voi olla paljon edullisempi kuin eritellyt hinnat. Kevyen kaluston määräaikaikatsastuksien hinnoilla kilpaillaan alueen asiakkaista, sillä ajoneuvokanta (liite 3) on suurin ja näiden hinnat ovat helposti kaikkien saatavilla ja vertailtavissa. Mikäli nämä hinnat ovat edullisia, antaa se asiakkaalle helposti sellaisen mielikuvan, että kaikki samaisen aseman katsastuspalvelut ovat edullisia.

Trafin tilastoimat vuosien 2008–2012 (Liite 1) toimipaikkojen hylkäysprosentit osoittavat, että vuonna 2012 suurin hylkäysprosentti oli Turun Katsastus Center Oy:llä 31,9 %. Selvitettyjen hintojen perusteella aseman jälkitarkastus (kevyt kalusto) maksaa 25 euroa, joka on keskimäärästä suurempi. Toiseksi suurin hylkäysprosentti 30,4 % vuonna 2012 oli Naantalin K1 Katsastajat Oy:llä, jonka

jälkitarkastushinta on suurin 27 euroa (kevyt kalusto). Hylkäysaktiivisuudella ja jälkitarkastuksen hinnoittelulla vaikuttaakin olevan taustalla oma strategiansa. Lakimuutoksen myötä jälkitarkastuksien salliminen millä asemalla tahansa tulee varmaankin vaikuttamaan jälkitarkastuksien hinnoitteluun yleisesti. (ks. taulukko 2, s. 21.)

Raskaan kaluston määräaikaikatsastuksien hintoja on hyvin vaikea vertailla keskenään ja kertoa, millä asemalla on halvin ja millä kallein hinta. Ajoneuvo- luokan lisäksi ajoneuvosta tulisi tietää massa ja akselien lukumäärä, jotta voitai- siin kertoa kyseiselle ajoneuvolle edullisin asema sen katsastamiseen. A- Katsastus Oy:llä maksaa raskaan kaluston bensiinikäyttöisen ajoneuvon pääs- tömittaus noin 10 euroa enemmän kuin kevyen kaluston puolella ja dieselin sa- vutusmittaus noin 16 euroa enemmän kuin kevyen kaluston puolella. K1 Kat- sastajat Oy:n raskaan kaluston dieselmoottorin savutusmittaus on 7,50 euroa kalliimpi kuin kevyellä kalustolla ja HelppoKatsastuksella raskaan savutusmitta- us on 12 euroa kalliimpi. SF Katsastus Oy:n raskaan kaluston savutusmittaus on 5 euroa kalliimpi kuin kevyen kaluston. Turun Katsastus Center Oy:n ras- kaan kaluston savutusmittaus on 9 euroa kalliimpi kuin kevyen kaluston ja Plus Katsastus Oy:llä 8 euroa kalliimpi kuin kevyen kaluston puolella. Vaikka toimen- pide on täysin samanlainen, raskaan ja kevyen kaluston päästömittaushinnois- sa on suuret erot. Saattaa olla, että asemat ottavat suuremman maksun ras- kaan kaluston toimenpiteistä vedoten siihen, että raskaan kaluston luvan omaa- van katsastajan ammattitaito maksaa yritykselle enemmän. Edullisin raskaan kaluston jälkitarkastus on Katsastus Turku AD Ky:llä ja kallein A-Katsastus Oy:llä. (ks. taulukko 3, s. 24.)

Kevyt kuorma-auto (N_2) ei juuri poikkea pakettiauton (N_1) katsastuksesta, N_2 - luokan ajoneuvo tarvitsee vain lisäksi nopeudenrajoitintodistuksen, mutta hinta- eroa niillä on noin 30–40 euroa. (ks. taulukko 3, s. 24.) Kooltaan N_1 - ja kevyen N_2 -luokan autot ovat lähes samanlaisia ja painossakaan ei juuri ole variaatioita. Plus katsastus Oy, K1 Katsastajat Oy ja SF Katsastus Oy ovat ottaneet huomi- oon hinnoissaan tällaisen kevyen N_2 -luokan auton, sillä alle viisi tonnia painava kyseistä ajoneuvoluokkaa olevan auton Mak-hinta on edullisempi kuin raskaan

N₂-luokan auton. N₂-luokan ajoneuvon katsastaja tarvitsee kuitenkin raskaan kaluston luvat, jotta hän voi auton katsastaa. Lakimuutos suosii nykyisiä katsastustoimijoita, sillä he voivat luopua kannattamattomista raskaan kaluston palveluista. Tämä mahdollisesti tarkoittaa, että jatkossa raskaan kaluston katsastuspalveluita tarjoaa yhä harvempi toimija ja sen seurauksena hinnat nousevat.

Kevyen kaluston (M₁, N₁, O₂) muutoskatsastuksien osalta ei voi selvästi sanoa halvinta toimijaa, sillä tulee tietää muutostoimenpiteen osa-alue. Renkaiden ja joustien muutosten osalta WP-Katsastus Oy on edullisin ja A-Katsastuksella kallein. Kori- tai akselimuutoksen tekeminen on halvinta Turun Katsastus Center Oy:llä ja kalleinta K1 Katsastajat Oy:llä. Moottorin muutoskatsastus on halvinta tehdä Katsastus Turku AD Ky:llä ja kalleinta K1 Katsastajat Oy:llä. Katsastus Turku AD Ky:llä on edullisin hinta myös ajoneuvolajin muutokselle. Kallein hinta pienelle ajoneuvolajin muutokselle on A-Katsastuksella, ja suurelle muutokselle kallein hinta ilmeisesti on K1 Katsastajat Oy:llä. Saatujen raskaan kaluston (M₂, N₂, M₃, N₃, O₃, O₄) muutoskatsastuksien hinnoista näkee, että SF Katsastus Oy:llä on halvimmat hinnat. A-Katsastuksella on raskaan kaluston renkaiden muutoskatsastus kallein ja muu muutos tulee kalleimmaksi Plus Katsastus Turku Oy:llä. (ks. taulukko 4, s. 26.)

Maahantuotujen ajoneuvojen rekisteröintikatsastuksien hinta vaihtelee toimijoilla sen mukaan, onko ajoneuvo tuotu ETA- tai EU-maista vai niiden ulkopuolelta. Kevyt ja raskas kalusto erotellaan rekisteröintikatsastuksien osalta yleensä massan mukaan. A-katsastuksen rekisteröintikatsastuksien hinnat ovat huomattavasti kalliimmat kuin muilla toimijoilla. Saatujen hintatietojen perusteella Suomessa aikaisemmin rekisteröityjen M₁-, N₁, O₁- ja O₂-luokkien edullisin rekisteröintikatsastus on SF Katsastus Oy:llä. Suomessa aikaisemmin rekisteröityjen M₂-, N₂-, M₃- ja N₃-luokkien halvin Rek on SF Katsastus Oy:llä ja Turun Katsastus Center Oy:llä. Edellä mainitulla toimijalla on myös halvin Suomessa aikaisemmin rekisteröityjen raskaan kaluston peräkärriin (O₃, O₄) rekisteröintikatsastus. M₁-, N₁-, O₁-, O₂-luokkien Suomen ensirekisteröintikatsastus on halvin suorittaa K1 Katsastajat Oy:llä. Raskaan kaluston Suomen ensirekisteröinti on halvin suorittaa Turun Katsastus Center Oy:llä. (ks. taulukko 5, s. 28.) Asiak-

kaan on hyvin vaikea tällä hetkellä vertailla rekisteröintikatsastuksien hintoja, sillä toimijat ilmoittavat hintansa hyvin sekavasti.

Rekisteröintipalvelut ja jatkossa myös yksittäishyväksynät ovat Trafín hinnoittele-
mia, jolloin toimijat eivät pysty vaikuttamaan näiden hintojen suuruuteen. Re-
kisteri- ja muutoskatsastuspalveluiden saatavuus uuden lain myötä saattaa hei-
kentyä, mikä nostattaa näiden palveluiden hintoja.

6 PÄÄTELMÄT

Uusien ajoneuvojen rakenteet ovat muuttuneet hyvinkin paljon viime aikoina. Ajoneuvojen varusteet ovat muuttuneet, ja eri merkkisten ajoneuvojen kohdalla ne on tarkastettava tarkkojen valmistajan antamien ohjeiden mukaisesti. Esimerkiksi sähköinen käsijarru ja aktiivijousitus ovat varusteita, jotka on tarkastettava. Ajoneuvojen käyttövoimissa on yhä enemmän variaatioita, ja vaikkapa hybridi-mallien päästömittaus voi osoittautua aikaa vieväksi. Nämä kaikki seikat lisäävät katsastajan työtä ja vaativat yhä enemmän ammattitaitoa ja merkkikohtaista tuntemusta. Katsastuksien hinnoittelupolitiikkaa onkin syytä miettiä uudelleen. Alan tutkimusten yhteydessä ja uuden lakimuutoksen myötä kuvitellaan kilpailun lisääntyvän ja hintojen jopa laskevan. Ajoneuvojen kehittymisen ja uusien testilaittevaatimuksien myötä katsastusten hinnat todennäköisesti nousevat.

Katsastuslakimuutoksen myötä saattaa katsastusasemia syntyä lisää, mikä vie asiakkaita ”vanhoilta” asemilta, sillä katsastusmäärät eivät oleellisesti muutu. (liite 4.) Nykyisten katsastus- ja korjaamoalan symbioosien ja edullisten katsastussopimushintojen vuoksi uudistus ei välttämättä houkuttele korjaamoja omaan katsastusyrittäjyyteen. Tämän hetkisten asemien on kuitenkin syytä keksiä keinoja, joilla he saisivat taattua asiakkaat myös tulevaisuudessa.

Mielenkiintoinen yhteistyökumppani-kuvio olisi katsastustoimijoiden ja vakuutusyhtiöiden välinen yhteistyö. Pakollinen liikennevakuutusmaksu voisi pitää sisällään vuosittaisen Mak-hinnan ja tarvittavat mittaukset. Asiakkaan ei tarvitsisi murehtia katsastuksen hinnasta, kun ”kolmas” osapuoli huolehtii kustannuksista ja katsastusasema vain palvelisi asiakkaita. Säännölliset liikennevakuutusmaksut tulevat keräytyksi, sillä ajoneuvoa ei voi katsastaa ilman, että vakuutusmaksut on suoritettu.

Ajoneuvokohtainen tarkempi hinnoittelu olisi perusteltua. Esimerkiksi hybridiautolle tulisi jonkinlainen lisämaksu päästömittaukseen menevän pidemmän ajan takia. Tällä hetkellä kaikkien autojen nelivetojärjestelmää ei aina voida mitata jarrudynamometrillä. Autot, joihin mittaus tulee suorittaa, olisi järkevää hinnoitel-

la erikseen, koska jarrudynamometrillä tulee mitata jokainen pyöräkohtainen jarru erikseen, mikä vie enemmän aikaa kuin normaalin vetotavan mittaaminen. Erikoisemmat toimenpiteet tulisi ylipäättään hinnoitella erikseen. Määräaikaikatsastuksen aikahinnoittelu olisi yksi mahdollinen hinnoittelukeino. Näin asiakas voisi vertailla tuntihintoja ja samalla toimijat saisivat kompensoitua uusien rakenteiden ja lisävarusteiden aiheuttamaa ajallista menetystä, mikä ilmenee tämän hetkisissä hinnoittelustrategioissa.

Jälkitarkastus-suorituksen vapautuminen mille tahansa asemalle saattaa muuttaa jälkitarkastushintoja niin, että ne maksavat saman verran kuin itse määräaikaikatsastus. Jälkitarkastuksen hintaan tulisi myös lisätä päästö- tai OBD-mittauksen hinta, mikäli jälkitarkastus vaatii kyseisiä toimenpiteitä. Asemat voivat yrittää sitoa määräaikaikatsastuksessa käyneitä asiakkaitaan omalle asemalleen jälkitarkastukseen vetoamalla jt:n edullisempaan hintaan. Vakuutusyhtiö- ja katsastusalan symbioosissa henkilöasiakas joutuisi maksamaan kuitenkin itse jälkitarkastuksen, jotta saataisiin kontrolloitua huoltotoimintaa. Sellainen ajoneuvo, jota huolletaan säännöllisesti, saa todennäköisesti harvemmin hylätyn katsastuspäätöksen.

Raskaankaluston puolella akselikohtainen määräaikaikatsastus hinnoittelu on järkevää, koska katsastajan työn määrä on jokseenkin verrannollinen akselien lukumäärään. Osalla toimijoista on raskaan ja kevyen kaluston päästömittauksen hinta samansuuruinen ja niin se tulisi mielestäni ollakin kaikilla asemilla.

Selvityksen tekemisen jälkeen hintakilpailu Turun alueella on jatkunut edelleen. Esimerkiksi A-Katsastuksen Turun asemat ovat halventaneet kevyen kaluston määräaikaikatsastuksen ennakkovaraushintaa jopa kahdeksalla eurolla. Uusin katsastusasema Turku AD Ky on markkinoinnin ja edullisten hintojen tuloksena saanut itselleen paljon asiakkaita muilta asemilta.

LÄHTEET

A-Katsastus Oy 2014. Yleisimmät hinnat 1.1.2014 alkaen. Viitattu 3.3.2014 www.a-katsastus.fi
> Palvelut > Yleisimmät hinnat.

AKE 2002. Kahdeksan vuosikymmentä valtakunnallista ajoneuvokatsastusta. Viitattu 15.2.2014
<http://news.cision.com/fi/ajoneuvohallintokeskus-ake/r/kahdeksan-vuosikymmenta-valtakunnallista-ajoneuvokatsastusta,c60361>.

Autoliitto 2014. Viitattu 10.4.2014 <http://www.autoliitto.fi/edut-jasenyys/alennukset/palveluhaku/?x1547555=6956678>.

BMW:n Service markkinointikirje 14.3.2014

Finlex 2014. HE 17/2013. Viitattu 29.3.2014
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2013/20130017#id174586>.

K1 Katsastajat Oy 2014. Katsastusasemat ympäri Suomen. Viitattu 20.2.2014
<http://www.k1katsastajat.fi/katsastusasemat>.

K1 Katsastajat Oy 2014. K1 Katsastus Kaarina, Keskusta. Viitattu 4.3.2014
http://www.k1katsastajat.fi/katsastusasemat/kaarina_keskusta.1.xhtml.

K1 Katsastajat Oy 2014. K1 Katsastus Naantali, Luolala. Viitattu 4.3.2014
http://www.k1katsastajat.fi/katsastusasemat/naantali_luolala.1.xhtml.

K1 Katsastajat Oy 2014. K1 Katsastus Raisio, Hauninen. Viitattu 4.3.2014
http://www.k1katsastajat.fi/katsastusasemat/raisio_hauninen.1.xhtml.

K1 Katsastajat Oy 2014. K1 Katsastus Turku, Itäharju. Viitattu 4.3.2014
http://www.k1katsastajat.fi/katsastusasemat/turku_itaharju.1.xhtml.

K1 Katsastajat Oy 2014. K1 Katsastus Turku, Lauste. Viitattu 4.3.2014
http://www.k1katsastajat.fi/katsastusasemat/turku_lauste.1.xhtml.

K1 Katsastajat Oy 2014. K1 Katsastus Turku, Vätti. Viitattu 4.3.2014
http://www.k1katsastajat.fi/katsastusasemat/turku_vatti.1.xhtml.

Katsastus Turku AD Ky 2014. Viitattu 27.2.2014 <http://www.katsastus-turku.fi/katsastushinnasto.html>.

Katsastushinnat.fi 2007-2014. Turun katsastusasemat. Viitattu 2.2.2014
<http://www.katsastushinnat.fi/turku/http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100314>.

Kleemola, J. & Huomo, T. 2007 Selvitys katsastustoiminnan hintakehityksestä 1994–2007. TalentPublicHaus Oy. Helsinki, Edita Prima Oy.

Laki ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä 958/2013 ensimmäisen luvun 2 §

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 2014. Määräaikaikatsastuksen hylkäysprosentit 2008-2012. Viitattu 15.3.2014 <http://www.trafi.fi/palvelut/tilastot/tieliikenne/katsastus>.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 2014. Rekisteröintikatsastus. Viitattu 18.3.2014 <http://www.trafi.fi/tieliikenne/katsastukset/katsastuslajit/rekisterointikatsastus>.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 2014. Yksittäishyväksyntä. Viitattu 18.3.2014 http://www.trafi.fi/tieliikenne/luvat_ja_hyvaksynnat/yksittaishyvaksynta.

McKinsey & Company (toim.). 2008. AKE:n tutkimuksia ja selvityksiä 11/2008. Selvitys katsastusalan kilpailun lisäämisestä. Helsinki, Edita Prima Oy.

McKinsey & Company (toim.). 2009. AKE:n tutkimuksia ja selvityksiä 8/2009. Katsastusalan markkinatilanteen kehityksen tilannekatsaus vuodelta 2009. Helsinki, Edita Prima Oy.

Moottori-lehti 3/2014, s. 94

Neuvoston direktiivi 96/96/EY 2014. Viitattu 26.2.2014 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0096:fi:HTML>.

Ramboll Management Consulting. 2012. Trafain julkaisuja 3/2012. Katsastustoimilupalain muutosehdotusten vaikutusarvioselvityksen päivitys. Saatavissa

Saari, J., Pohjola, M. & Koponen, A. 2012. Tutkimus autokatsastusalan markkinoiden kehityksestä ja kilpailusta. Tutkimusraportti. TuKKK. CCR tutkimuspalvelut.

SF Katsastus Oy Raisio 2014. Hinnasto. Viitattu 23.2.2014 http://www.sfkatsastusraisio.fi/hinnasto_raisio.

Tekniikan akateemisten jäsenlehti 21.3.2014, s. 15

Tilastokeskus 2013. Liikenteessä olevat ajoneuvot 2013. Saatavissa myös http://www.trafi.fi/palvelut/tilastot/tieliikenne/ajoneuvokanta/ajoneuvokantatilastot_ajoneuvolajeittain/liikennekaytossa_olevat_ajoneuvot_2013.

Tulli 2014. EU-, Eta-, Efta- ja Schengen-maat. Viitattu 10.2.2014 http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/tulli_tutuksi/termit_selviksi/EU_Eta_Efta_Schengen.

Turun Katsastus Center 2014. OVH-Hinnasto 2014. Viitattu 1.3.2014 <http://www.katsastuscenter.net/cms/hinnasto>.

Vianor 2008-2012. Katsastustarkistus. Viitattu 25.3.2014
<http://vianor.fi/autonhuollot/katsastustarkistus>.

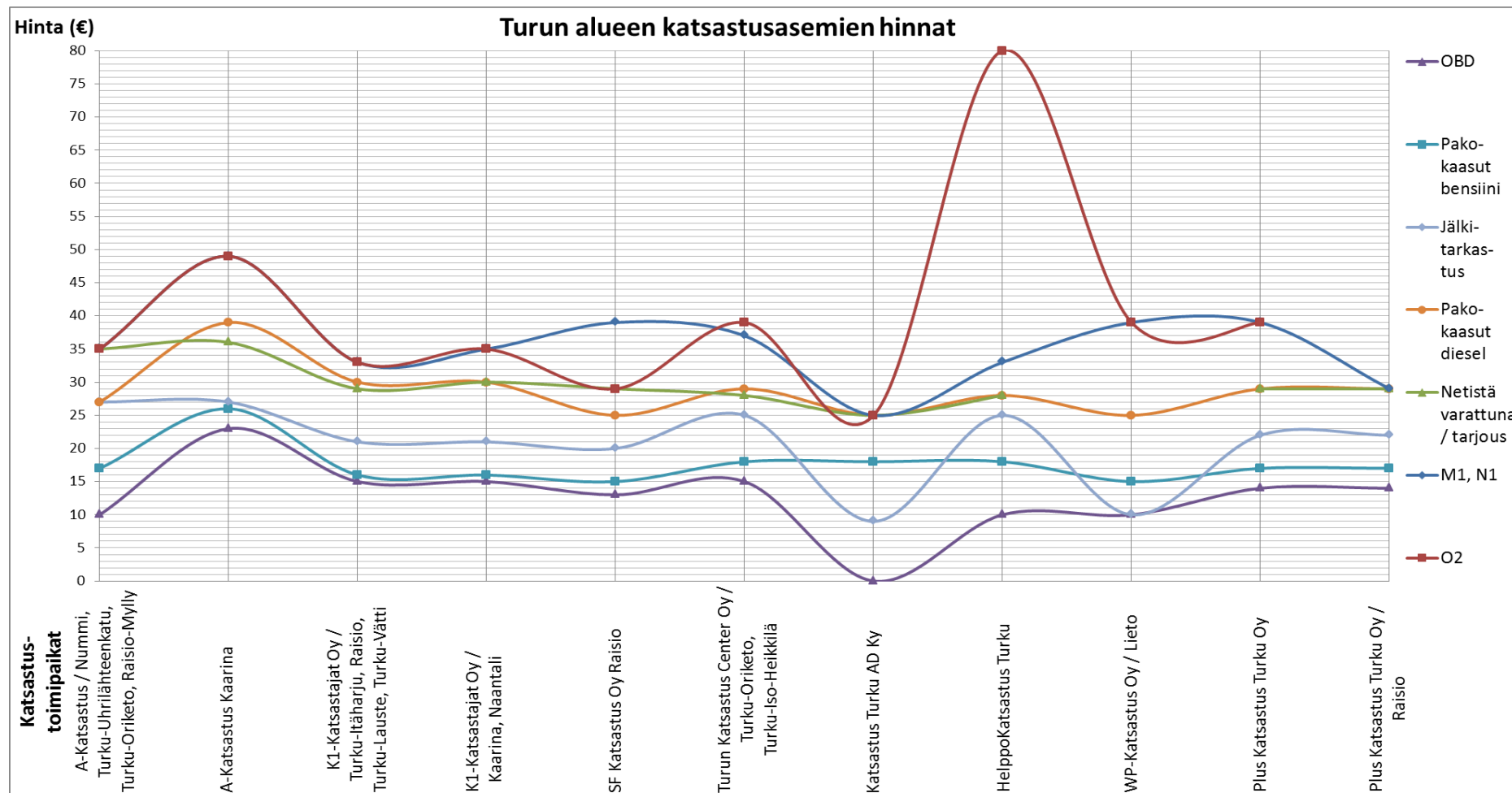
WP-Katsastus Oy 2014. Hinnasto. Viitattu 3.3.2014 <http://www.wp-katsastus.fi/#&panel1-3>.

Yksityiset K-asetat Oy 2014. Hinnasto. Viitattu 25.2.2014
<http://www.katsastusasema.fi/nummenkatsastus/Sivut/default.aspx>.

Liite 1. Määräaikaikatsastuksien hylkäysprosentit 2008-2012 (Muokattu lähteestä <http://www.trafi.fi/palvelut/tilastot/tieliikenne/katsastus>).

Määräaikaikatsastuksen hylkäysprosentit 2008-2012 (kaikki ajoneuvoluokat)	ATJ:stä saadut kumulatiiviset kaikkien ajoneuvoluokkien hylkäysprosentit ja katsastettavien ajoneuvojen keski-ikä tarkasteluajankohtana katsastustoimipaikoittain									
Katsastustoimipaikka	Hylkäys prosentti 2008	Keski-ikä 2008	Hylkäys prosentti 2009	Keski-ikä 2009	Hylkäys prosentti 2010	Keski-ikä 2010	Hylkäys prosentti 2011	Keski-ikä 2011	Hylkäys prosentti 2012	Keski-ikä 2012
A-Katsastus Kaarina	24,8	12,1	23,7	11,7	22,2	11,9	22,0	12,0	20,9	12,5
A-Katsastus Turku	20,6	11,4	19,4	11,2	19,4	11,5	20,4	11,5	20,4	11,7
HelppoKatsastus Turku							16,0	8,2	22,7	10,5
K1-Katsastajat Oy Kaarina	23,6	11,5	24,2	11,7	22,8	12,0	24,6	11,9	24,8	12,2
K1-Katsastajat Oy Naantali					25,0	11,7	29,3	11,9	30,4	12,5
K1-Katsastajat Oy Raisio	24,2	11,5	23,2	11,4	21,9	11,7	21,7	11,7	24,5	12,2
K1-Katsastajat Oy Turku	17,7	10,3	18,9	10,7	19,5	10,9	19,5	10,8	21,0	11,2
K1-Katsastajat Oy Turku Itäharju									0,0	8,0
Plus Katsastus Turku Oy/Plus Katsastus Raisio									20,0	12,0
Plus Katsastus Turku Oy/Turku							19,1	10,3	21,0	12,1
SF Katsastus Oy Raisio/Raisio					25,0	10,8	24,8	10,9	25,3	11,3
Turun ammattikorkeakoulu/Sepänkatu	25,5	12,5	27,2	12,7	27,1	13,6	25,5	13,0		
Turun Katsastus Center Oy/Turku	32,2	11,1	33,6	11,0	29,7	10,7	32,5	11,0	31,9	11,1
Turun Katsastus Center Oy/Iso-Heikkilä			28,7	10,7	29,6	11,2	30,1	11,2	29,9	11,4
WP-Katsastus Oy/Lieto			22,4	11,0	25,6	12,0	25,7	12,3	27,5	13,1
WP-Katsastus Oy/WP-Katsastus Truck Center/Lieto							3,4	6,4	0,0	11,2
Yksityiset K-asemat Oy/Nummen Katsastus	28,7	11,5	28,1	11,4	27,2	11,4	27,5	11,5	27,4	11,9

Liite 2. Turun alueen katsastusasemien hintavertailu 18.3.2014.

Liite 3. Liikennekäytössä olevien ajoneuvojen ajoneuvokannat 31.12.2013.
 Muokattu alkuperäisestä lähteestä
 (http://www.trafi.fi/palvelut/tilastot/tieliikenne/ajoneuvokanta/ajoneuvokantatilastot_ajoneuvolajeittain/liikennekaytossa_olevat_ajoneuvot_2013)

Ajoneuvokanta, mukana vain liikennekäytössä olevat ajoneuvot 31.12.2013										
Kunta	Ajoneuvot yhteensä	Autot		Henkilöautot			Pakettiautot		Kuorma-autot	
		Yhteensä	Luvanvaraiset	Yhteensä	Luvanvaraiset	Yritysten omistuksessa	Yhteensä	Luvanvaraiset	Yhteensä	Luvanvaraiset
Kaarina	28 076	18 553	270	16 563	73	2 337	1 381	21	532	129
Lieto	17902	10835	237	9257	42	1256	1031	8	515	184
Masku	11023	6360	129	5421	23	721	687	10	239	87
Naantali	17906	11237	106	9927	26	1615	1019	4	272	73
Raisio	22010	15053	181	13452	39	2486	1193	8	386	126
Turku	113771	83287	1579	74906	239	12993	5573	121	2236	829
Yhteensä	210 688	145 325	2 502	129 526	442	21 408	10 884	172	4 180	1 428

Kunta	Linja-autot		Erikoisautot		Perävaunut			
	Yhteensä	Luvanvaraiset	Yhteensä	Luvanvaraiset	Matkailu-perävaunut	Puoli-perävaunut	Muut pv:t >750	Muut pv:t
Kaarina	53	47	24	0	401	71	729	4 337
Lieto	20	3	12	0	321	59	553	2704
Masku	17	9	5	0	154	22	284	1804
Naantali	6	3	13	0	221	18	473	2622
Raisio	11	8	11	0	350	17	416	3012
Turku	423	387	149	3	1523	396	1957	12822
Yhteensä	530	457	214	3	2970	583	4412	27301